

EUROOPA KOHTU OTSUS

25. aprill 1985*

Samaväärse mõjuga meetmed – päritolutähis

Kohtuasjas 207/83,

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: õigusnõunik Richard Wainwright, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, c/o komisjoni õigustalituse ametnik Manfred Beschel, Jean Monnet' hoone, Kirchberg,

hageja,

versus

Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik, esindaja: G. Dagtoglou, Treasury Solicitor's Department, London, keda abistab QC Robin Auld, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi suursaatkond, 28 Boulevard Royal,

kostja,

mille esemeks on nõue kinnituse saamiseks selle kohta, et keelates teatavate teistest liikmesriikidest imporditud kaupade jaemüügi, välja arvatud juhul, kui neile on märgitud või lisatud päritolutähis, ei ole Ühendkuningriik täitnud oma kohustust, mis tuleneb EMÜ asutamislepingu artiklist 30,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: esimese koja esimees presidendi ülesannetes G. Bosco, kodade esimehed O. Due ja C. Kakouris, kohtunikud P. Pescatore, T. Koopmans, U. Everling, K. Bahlmann, Y. Galmot ja R. Joliet,

kohtujurist: M. Darmon,

kohtusekretär: P. Heim,

olles 30. jaanuari 1985. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi arvamuse,

on teinud järgmise

otsuse

[...]

* Kohtumenetluse keel: inglise.

- 1 Euroopa Ühenduste Komisjon esitas Euroopa Kohtu kantseleisse 15. septembril 1983 saabunud hagiavaldusega EMÜ asutamislepingu artikli 169 alusel hagi kinnituse saamiseks selle kohta, et keelates teatavate teistest liikmesriikidest imporditud kaupade jaemüügi, välja arvatud juhul, kui neile on märgitud või lisatud päritolutähis, ei ole Ühendkuningriik täitnud oma kohustust, mis tuleneb EMÜ asutamislepingu artiklist 30.
- 2 Komisjoni vaidlustatud riiklik õigusnorm on 1981. aasta kaubakirjelduste (päritolu tähistamine) (mitmesugused kaubad) määrus (1981. aasta õigusakt nr 121), mis jõustus 1. jaanuaril 1982.
- 3 Selle määruse artiklis 2 on sätestatud, et ükski isik ei või tarnida ega pakkuda jaemüügis kaupu, mis on loetletud määruse lisas (v.a kasutatud kaubad ja teatavatel erilistel asjaoludel tarnitud kaubad), välja arvatud juhul, kui kaupadele on märgitud või lisatud päritolutähis. Juhul kui kaupu esitletakse tarnimiseks ja päritolutähis edastatakse alles pärast tarnimist, peab tähis olema samuti kaupade juures. Päritolutähis peab olema selge ja loetav, see ei tohi olla mingil viisil peidetud ega varjutatud ega muul viisil – pildi abil või muidu – märkamatuks muudetud.
- 4 Vastavalt määruse artiklile 1 tähendab kaupade „päritolu” „riiki, kus kaubad on valmistatud või toodetud”.
- 5 Määruse lisas on loetletud kaubad, mille suhtes määrust kohaldatakse. Need kaubad on jagatud nelja kategooriasse: rõivad ja tekstiilkaubad, elektrilised kodumasinad, jalatsid ja söögiriistad.
- 6 Määruse artiklites 3 ja 4 on esitatud üksikasjalikud sätted mittejaemüüjatele esitatavate nõuete kohta ning reklaamide kohta, ent need sätted ei ole käesoleva hagiavalduse objekt.
- 7 Komisjon juhtis 18. detsembri 1981. aasta kirjaga Ühendkuningriigi valitsuse tähelepanu sellele, et komisjoni arvates moodustavad määruse artiklis 2 sätestatud nõuded meetme, mis on samaväärne koguselise piiranguga, mis on vastuolus EMÜ asutamislepingu artikliga 30 ning mida ühegi ühenduse õiguses tunnustatud põhjenduse alusel ei saa õigustada nii, et lubataks teha erand ühenduses kaupade vaba liikumise põhimõttest.
- 8 Selles kirjas kinnitas komisjon muu hulgas, et määrusega on kehtestatud märkimisväärsed kohustused määrusega hõlmatud nelja kaubakategooriasse kuuluvate toodete jaemüüjatele. Määrusega kehtestatud kava kohaselt peab jaemüüja koostama asjakohased teatised, panema need välja kaupade lähedal ning tagama pidevalt, et teatisei ei ole eemaldatud, ära võetud, varjutatud ega liigutatud. Ükski neist probleemidest ei tekiks, kui tootele oleks päritolu märgitud juba jaemüüjale tarnimise ajal; see julgustaks jaemüüjat võtma müüki üksnes päritolutähisega tooteid. Vastutus määrusega sätestatud nõuete täitmise eest läheks vältimatult müügiahelas tagasi ning langeks tootjale, kes kliente säilitada soovides oleks sunnitud oma toodetele päritolu märkima. Kindlasti suurendaks selline nõue imporditud kauba tootmiskulusid ja muudaks selle kallimaks.

- 9 Ühendkuningriigi valitsus märkis oma 10. veebruari 1982. aasta vastuses esiteks, et vaidlustatud määrust kohaldatakse üksnes jaemüüjate suhtes ja seega on võimalik mõju impordile liiga juhusliku olemusega, et seda võiks arvestada artikli 30 võimaliku kohaldamise puhul. Lisaks on päritoluteave olnud piisav väärtus enamiku Ühendkuningriigi tarbijate jaoks määruse kohaldamise valdkondades, et moodustada ühenduse õiguse nõuete kohaselt õigustatud meede.
- 10 Ühendkuningriigi valitsus tegi oma vastuses ettepaneku, et kui komisjon on nõus, võib määrust muuta nii, et edaspidi saaks jaemüüja valida, kas lisada mäрге teatavast riigist pärinemise kohta või mäрге „valmistatud Euroopa Ühenduses”. Selline soovitus oleks kõigis olulistest aspektidest kooskõlas direktiiviga, mis käsitleb liikmesriikide õigusaktide ühtlustamist seoses teatavate tekstiili- ja rõivatoodete päritolu märkimisega, mille komisjon esitas nõukogule 1980. aastal (EÜT C 294, lk 3), ent mis on pärast seda tagasi võetud.
- 11 Komisjon jäi 14. veebruaril 1983 esitatud põhjendatud arvamuses oma seisukoha juurde. Ta rõhutas, et direktiivi ettepaneku kohta, millega Ühendkuningriigi valitsus soovis paralleeli tõmmata, esitas Majandus- ja Sotsiaalkomitee 1981. aastal negatiivse arvamuse (EÜT C 185, lk 32). Kuigi komitee uskus, et tarbijate jaoks on vaja, et nad saaksid teha oma ostuotsuseid piisava teabe põhjal, leidis ta, et toote päritoluriigi märkimine ei vasta tarbija tegelikule vajadusele; palju olulisem on muu teave, nagu hind, koostis, sort, kvaliteet ja kasutusjuhised. Komisjon nõustus selle arvamusega.
- 12 Kui Ühendkuningriigi valitsus kinnitas, et ta ei olnud valmis põhjendatud arvamust järgima, esitas komisjon käesoleva hagiavalduse.
- 13 Ühendkuningriigi kaitse piirdus peamiselt kahe argumendiga, mille ta oli esitanud kohtusse juba pöördumisele eelnenud menetluse jooksul. Esiteks väidab ta, et määrus on riiklik meede, mida kohaldatakse ühtviisi nii imporditud kui ka kodumaiste toodete suhtes ning mille mõju liikmesriikidevahelisele kaubandusele on ebaselge või koguni olematu. Teiseks väidab ta, et kaupade puhul, mille suhtes määrust kohaldatakse, vastavad päritolutähisega seotud nõuded tarbijakaitse nõuetele, sest tarbijad peavad ostetavate kaupade päritolu nende kvaliteedi või tegeliku väärtuse näitajaks.
- 14 Neid kaht argumenti tuleb arutada.
- 15 Seoses kaubandust käsitleva vaidlustatud määruse võimaliku mõjuga kinnitab Ühendkuningriik, et määruse artiklis 2 sätestatud nõue on seotud kõigi määrusega hõlmatud kaupade jaemüügiga, olenemata sellest, kas need kaupad on imporditud või mitte. Märkimisväärne kogus neid kaupu, näiteks söögiriistad ja villased kudumid, on toodetud Ühendkuningriigis.
- 16 Esiteks tuleks seoses selle argumendiga märkida, et selleks, et jaemüüja vabaneks tema suhtes õigusnormidega kehtestatud kohustustest, sooviks ta, nagu komisjon on õigesti märkinud, et hulgimüüja tarniks talle kaupu, millel on päritolutähis juba olemas. Seda suundumust on kinnitanud komisjonile esitatud kaebused. Nii ilmneb Euroopa Kohtule esitatud dokumentidest, et Groupement des industries françaises

des appareils d'équipement ménager (Prantsuse kodumasinatootjate ühendus) on komisjoni teavitanud, et Prantsuse kodumasinatootjad, kes soovivad müüa oma kaupu Ühendkuningriigi turul, on oma turustajate surve all pidanud sellised tooted korrapäraselt märgistama. Vaidlustatud sätete mõju võib seega ulatuda ka hulgikaubanduseni ja isegi tootjateni.

- 17 Teiseks tuleb kinnitada, et päritolutähiste või päritolu märkimise eesmärk on võimaldada tarbijatel teha vahet kodumaistel ja imporditud toodetel ning et see võimaldab neil saada kinnitust võimalikele eelarvamustele, mis võivad neil välismaiste toodete suhtes olla. Nagu Euroopa Kohtul on olnud võimalus mitmel puhul rõhutada, on asutamislepingu eesmärk ühisturu loomisega ning liikmesriikide majanduspoliitika järkjärgulise ühtlustamisega liita riikide turud ühtseks turuks, millel oleks riigisisese turu omadused. Sellisel turul ei muudaks kõnealustes valdkondades päritolu märkimise nõue ühes liikmesriigis toodetud kaupade turustamist teises liikmesriigis üksnes raskemaks, vaid aeglustaks ka majanduslikku põimumist ühenduses, tõkestades liikmesriikide vahel tööjõu jaotumise tulemusel toodetud kaupade müüki.
- 18 Nende kaalutluste põhjal võib järeldada, et kõnealused Ühendkuningriigi sätted võivad suurendada imporditud toodete tootmiskulusid ja muuta keerulisemaks nende müügi Ühendkuningriigi turul.
- 19 Teine Ühendkuningriigi esitatud argument on tegelikult see, et vaidlustatud õigusnorm, mida kohaldatakse ühtmoodi kodumaiste ja imporditud toodete suhtes, on vajalik tarbijakaitsega seotud kohustuslike nõuete täitmiseks. Selles sedastatakse, et Ühendkuningriigi tarbijate hulgas läbi viidud uuring näitas, et nad seostavad teatavate toodete kvaliteeti riigiga, kus need tooted on valmistatud. Tarbijad soovivad näiteks teada, kas nahkkingad on tehtud Itaalias, villased kudumid Ühendkuningriigis, moekaubad Prantsusmaal ja elektrilised kodumasinad Saksamaal.
- 20 See argument tuleb tagasi lükata. Kaupade päritolu tähistamisega seotud nõudeid kohaldatakse kodumaistel ja imporditud toodetel vahet tegemata üksnes vormiliselt, sest tegelikult on nende eesmärk võimaldada tarbijal teha vahet neil kahel kaubakategoorial; see võib panna tarbija kodumaist toodet eelistama.
- 21 Samuti tuleb märkida, et asjaolu, et Ühendkuningriigi tarbijad seostavad toote kvaliteeti selle kodumaise päritoluga, ei tundu olevat kaalutlus, millest Ühendkuningriigi valitsus juhindus, kui ta väitis komisjonile, et on ühenduse liikmesriikide puhul valmis kiitma heaks tähise „valmistatud Euroopa Ühenduses”. Pealegi kui tarbija seostab kaupade kodumaist päritolu teatavate omadustega, on tootjate huvides märkida ennast kaupade või nende pakendite peale ning neid ei pea selleks sundima. Sel juhul on tarbijate kaitse piisavalt tagatud eeskirjadega, mille alusel võib valede päritolutähiste kasutamise keelata. Selliseid eeskirju ei ole EMÜ asutamislepinguga vaidlustatud.
- 22 Nende kaalutluste põhjal jõuti järeldusele, et määruse artikkel 2 on meede, mis muudab teistest liikmesriikidest imporditud toodete turustamise keerulisemaks kui kodumaiste toodete turustamise ning seetõttu ei saa seda ühenduse õiguse alusel

õigustada. See säte kuulub seega EMÜ asutamislepingu artiklis 30 sätestatud keelu alla.

- 23 Seepärast tuleb kinnitada, et keelates teatavate teistest liikmesriikidest imporditud kaupade jaemüügi, välja arvatud juhul, kui neile on märgitud või lisatud päritolutähis, ei ole Ühendkuningriik täitnud oma kohustust, mis tuleneb EMÜ asutamislepingu artiklist 30.

Kohtukulud

- 24 Kodukorra artikli 69 lõike 2 alusel tehakse kohtuvaidluse kaotanud poolele ettekirjutus maksta kohtukulud, kui võitja seda oma hagi nõuab. Et hageja on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud jätta tema kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS

otsustab:

- 1) **Keelates teatavate teistest liikmesriikidest imporditud kaupade jaemüügi, välja arvatud juhul, kui neile on märgitud või lisatud päritolutähis, ei ole Ühendkuningriik täitnud oma kohustust, mis tuleneb EMÜ asutamislepingu artiklist 30.**
- 2) **Mõista kohtukulud välja Ühendkuningriigilt.**

Bosco

Due

Kakouris

Pescatore

Koopmans

Everling

Bahlmann

Galmot

Joliet

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 25. aprillil 1985 Luxembourgis.

Kohtusekretär

Esimese koja esimees presidendi ülesannetes

P. Heim

G. Bosco